

16 травня 2025 | № 9
(1599)

НОВИНИ ЧАЕС

Офіційне видання
ДСП «Чорнобильська АЕС»

День ВИШИВАНКИ

Ніколи знову. Ніколи? Знову...

див. стор.9

У ЦЬОМУ НОМЕРІ

стор. 3 - 6 — Актуально.

— Відкриття музейної експозиції в офісі ДСП ЧАЕС у Славутичі

— INUDECО: перші підсумки

стор. 7 - 8 — День вишиванки на ЧАЕС. Фоторепортаж

стор. 9 - 10 — Неправда, котра вбиває

ДАТИ І ПОДІЇ

2 травня 1986 року — Прийнято рішення про евакуацію населення із 30-км зони ЧАЕС та інших населених пунктів, що зазнали радіоактивного забруднення.

6 травня 1986 року — Початок робіт з ліквідації наслідків аварії.

10 травня 1986 року — Завершено засипання захисних матеріалів з вертольотів в розвал 4-го енергоблоку.

12 травня 1986 року — Початок будівництва 135-метрового штреку (тунелю) під реактор.

13 травня 1986 року — Розпочато дезактивацію території, будівель та споруд ЧАЕС та м. Прип'яті.

“Сучасна пропаганда лягає на «родючий ґрунт» радянської пропаганди, постімперський синдром, культуру приниження та сильної руки та невідпрацьований історичний досвід”

див. стор. 10

Куточок історичної правди

Відкрито музейну експозицію в офісі ДСП ЧАЕС у Славутичі

Історична експозиція Чорнобильської АЕС «ЗонАРТ» прийняла своїх перших відвідувачів.

...Колись тут був незатишний глухий куток, що утворився після перепланування офісного приміщення. Близько року тому в майбутній експозиції з'явилися перші експонати.

Сьогодні «ЗонАРТ», яка постійно перебуває в розвитку, містить цікаві фотоматеріали та унікальні експонати, які стисло, але яскраво ілюструють непросту історію першої атомної електростанції країни.

Ідейним натхненником і головним двигуном при створенні цього унікального острівця пам'яті став керівник проєктів і програм інженерного центру Олександр Новіков, який зумів гармонійно поєднати старі експонати станції з абсолютно новими, створеними спеціально для цієї локації.

Більша частина об'єктів виставки розроблялася і виготовлялася як силами персоналу ЦТАВ Чорнобильської АЕС, так і Олександром Новиковим особисто.

— Хочу одразу підкреслити: це не музей — взагалі не люблю слова «музей», оскільки це щось застигле. Ми продовжуємо робити експозицію, яка розповідає не лише про нашу роботу, але й про наші почуття, думки, причини тих чи інших дій, — підкреслив Олександр Євгенович, зустрічаючи перших гостей експозиції.

Значна частина експозиції інтерактивна. Переважної більшості експонатів можна торкатися. Експозиція не є чимось сталим: вона змінюється, постійно доповнюється, розвивається.

Простір експозиції поділено на окремі тематичні та історичні зони. Тут розміщено кілька об'ємних макетів, що за рахунок використання певних технологій стали мультимедійними.

Зокрема, є детальний макет промислового майданчика ЧАЕС, моделі СВЯП-2 та Нового Безпечного Конфайнмента, детальна копія установки з підготовки відпрацьованого палива до зберігання у сховищі ВЯП сухого типу.

Стіни приміщення є полотном для інтерактивних блоків, будь-яке зображення яких за допомогою додатку для смартфона перетворюється на відео-історію, а точніше, на історію нашого підприємства, починаючи від 1970-х років, закінчуючи періодом експлуатації та навіть етапом окупації станції військами рф.

В експозиції можна знайти мініатюрні копії деяких арт-об'єктів ЧАЕС і зони відчуження — скульптурних композицій «Прометей», «Атланти Чорнобиля», «Тим, хто врятував світ».

Частину експозиції присвячено зоні відчуження, містам-супутникам ЧАЕС: покинутій Прип'яті та живому Славутичу.

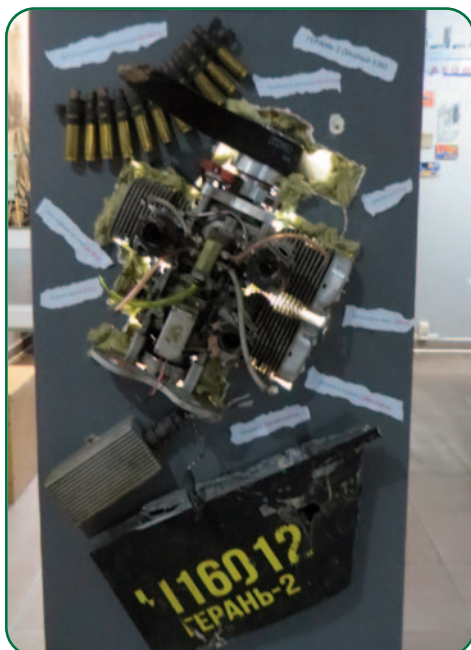
Окремо можна згадати «вітражі, що оживають» — копії скляних картин, створених до аварії славутичанином Миколою Лінником і анімованих за допомогою сучасних технологій.

Нарешті не можна не згадати широку і, можливо, єдину у світі колекцію дозиметричних приладів, що використовувалися в аварійний і поставарійний період.

Значну увагу відвідувачів «ЗонАРТ», яких наразі вже близько ста, викликає інформація про окупацію та звільнення промислового майданчика ЧАЕС від російських військ.

Серед найяскравіших експонатів експозиції — рештки ударного дрона, аналогічного тому, який 14 лютого поточного року пошкодив оболонку Арки Нового Безпечного Конфайнмента.

Знешкоджений від керувальної електроніки, без бойового заряду, він виглядає оманливо безпечним, проте із невідворотною відвертістю нагадує відвідувачам про крихкість навколишнього світу, оскільки наочно демонструє, як така от непоказна «пташка» ціною у декілька тисяч доларів може зруйнувати об'єкт вартістю близько двох мільярдів доларів, розроблений провідною технічною думкою та створений зусиллями тисяч людей із використанням складних виробничих процесів та технологій.

INUDECО-2025: перші підсумки

Наприкінці квітня в Славутичі завершилася робота X Міжнародної конференції INUDECО, присвяченої питанням ядерної безпеки, технологічного розвитку та впливу війни на сферу атомної енергетики.

Серед учасників конференції були українські та міжнародні експерти, науковці, інженери та представники профільних установ.

Значна частина обговорень під час заходу була присвячена усуненню наслідків влучання російського дрона в новий безпечний конфайнмент (НБК) та подальша стратегія відновлення об'єкта.

Довідково. X міжнародна конференція INUDECО розпочала роботу 25 квітня в офісі Чорнобильської АЕС у Славутичі.

Тема INUDECО-2025 — «Ядерна енергетика: виклики безпеки» особливо актуальна в умовах російської агресії, зокрема, з огляду на пошкодження Арки НБК російським ударним безпілотником, постійних воєнних загроз, яким піддаються всі українські АЕС та захоплення російськими військами Запорізької АЕС, яке триває вже четвертий рік поспіль.

про актуальність заявленої проблеми.

Під час церемонії відкриття учасники конференції вшанували хвилиною мовчання пам'ять ліквідаторів наслідків аварії на ЧАЕС та тих славутичан, які віддали своє життя за волю України в ході російської агресії.

INUDECО-2025 продовжила роботу до 29 квітня.

ІНБ АЕС
НАН УКРАЇНИ

Institute for Safety Problems of NPP NAS of Ukraine, Chernobyl
Інститут проблем безпеки АЕС НАН України, Чорнобиль

RADIOACTIVELY CONTAMINATED WATER IN THE ROOMS OF THE SHELTER OBJECT WITHIN CONDITIONS OF OPERATION OF THE NEW SAFE CONFINEMENT

РАДІОАКТИВНО ЗАБРУДНЕНА ВОДА В ПРИМІЩЕННЯХ ОБ'ЄКТА «УКРИТТЯ» В УМОВАХ ЕКСПЛУАТАЦІЇ НОВОГО БЕЗПЕЧНОГО КОНФАЙНМЕНТУ

Oleksii Odintsov, Valerii Khan, Larisa Palamar, Pavel Sabenin, Lyudmila Chikur

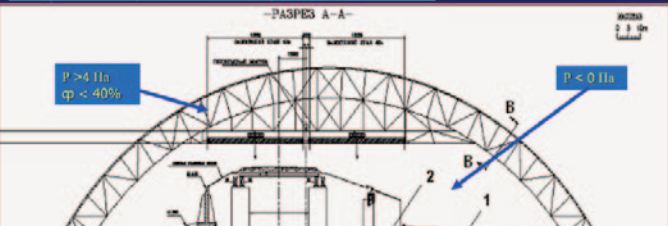

29 – 30 April 2025, Slavutych

VIOLATION OF THE DESIGN REGIME OF RING SPACE'S VENTILATION UNDER ARCH AS A RESULT OF DIRECT DRONE'S STRIKE ONTO THE NSC ARCH

ПОРУШЕННЯ ПРОЕКТНОГО РЕЖИМУ ВЕНТИЛЯЦІЇ КІЛЬЦЕВОГО ПРОСТОРУ І ПРОСТОРУ ПІД АРКОЮ В РЕЗУЛЬТАТІ ПРЯМОГО ВЛУЧАННЯ ДРОНА В АРКУ НОВОГО БЕЗПЕЧНОГО КОНФАЙНМЕНТУ

INUDECО, 25-26, 29-30 квітня 2025 року

Назначения НБК	Требования к НБК	Условия	Климатические условия
1. Изоляция ОУ 2. Разборка ОУ	1. Герметичность 2. Ресурс (> 100 лет)	1. Р в КП > 4, в ОО < 0 Па 2. Влажность в КП < 40%	1. Температура -22 - +31 С 2. Влажность 0 - 100 % 3. Ветер 0 - 25 м/с

Р > 4 Па
φ < 40%

Р < 0 Па

Початково для участі в конференції зареєструвалося 102 учасники, більше чверті з яких є новими, що свідчить

Арка НБК, напевно, одна з найвідоміших у світі споруд. По-перше, тому, що вона є самою великою рухомою арко-

вою спорудою, по-друге, тому, що вона, встановлена у проектне положення на майданчику ЧАЕС, сховала під собою «Укриття», споруджене у 1986 році над зруйнованим запроектною аварією четвертим енергоблоком станції.

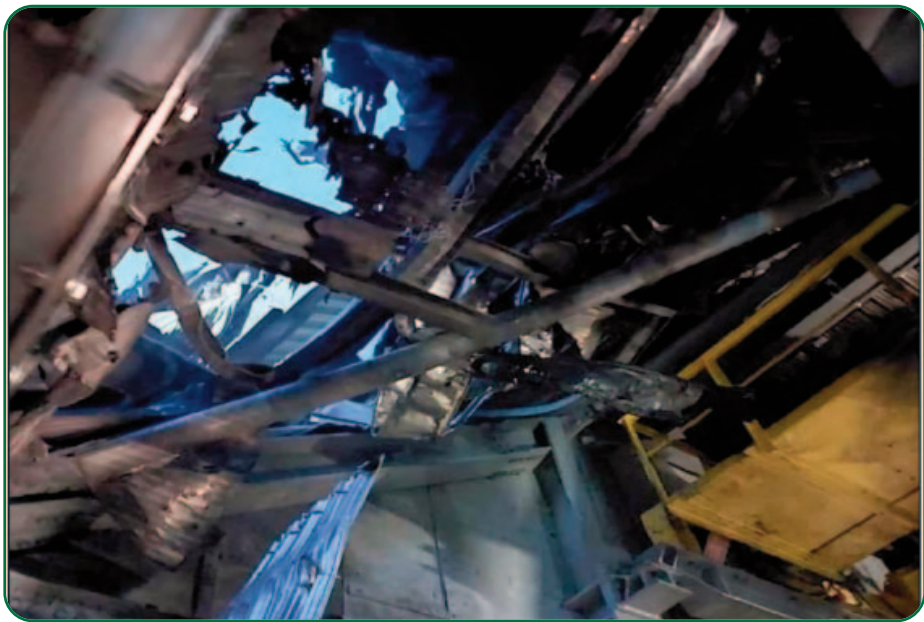
Як зазначив у презентації заступник начальника інженерного центру (зі зняття з експлуатації) Сергій Поплігін, технічним завданням до проектування та спорудження об'єкту були визначені його основні функції: зокрема, захист персоналу, який працює на промисловому майданчику станції, населення та довкілля від виходу радіоактивних матеріалів, накопичених у об'єкті «Укриття», а також створення сприятливих умов для демонтажу нестабільних конструкцій ОУ, відповідного поводження з радіоактивними відходами, вилучення паливовмісних матеріалів, які перебувають під об'єктом, який відомий громадськості як «саркофаг».

— 14 лютого поточного року внаслідок влучання російського ударного БПЛА з фугасною бойовою частиною «Герань-2» в НБК та подальшого виникнення тривалої пожежі було пошкоджено зовнішню та внутрішню обшивку НБК, болтові з'єднання, конструкцію та технологічне обладнання гаража технічного обслуговування системи основних кранів, — повідомив Сергій По-

плигін. — Надзвичайна подія призвела до втрати конфайнментом його основних функцій.

Він детально зупинився на тому, що за пошкодження зазнав НБК:

— Маємо наскрізні руйнування, завдані на площі до 15 метрів квадратних; дефекти без суцільного руйнування — до 200 метрів квадратних. У результаті попереднього огляду несучих металоконструкцій НБК — критичних пошкоджень не виявлено. Однак, ідентифіковані руйнування болтових з'єднань та деформовані вузли з'єднань конструкції верхньої частини гаража технічного обслуговування системи основних кранів. Крім того, вибуховою хвилею та уламками дрона пошкоджено технологічне та електротехнічне обладнання гаража технічного обслуговування.

було зафіксовано короткочасне перевищення встановлених попереджувальних та аварійних меж. Показники сягнули 6 балів за шкалою сейсмічної

влучання, а також пошкодженої обшивки та зазорів між торцевими стінами південного склепіння НБК у місцях, де під час пожежі були зруйновані мембрани герметизації. Крім того, мають бути визначені технічні рішення для виконання невідкладних тимчасових заходів з ремонту пошкоджених ділянок обшивки та закриття зазорів.

Другий етап включатиме розробку проєктів щодо виконання невідкладних тимчасових заходів з ремонту пошкоджених ділянок, а також їх кошторисну оцінку. Й, зрештою, третій етап — безпосередньо виконання невідкладних тимчасових заходів з ремонту», — підсумував Сергій Поплигін.

Зі слів представника Інституту проблем безпеки АЕС Національної академії наук України Сергія Брилки, після інциденту була проведена оцінка технічного стану конструкцій локалізуючої споруди об'єкта «Укриття». У результаті обстежень стан конструкцій визнано задовільним.

У рамках обговорення учасники піднімали питання технологій, які будуть застосовані при виконанні робіт, спрямованих на подолання наслідків російської атаки, їх вартості, прогнозованих термінів виконання, а також питань, пов'язаних із визначенням термінів служби НБК, які, ймовірно, мають бути скориговані відповідно із умовами експлуатації, котрі виникли після пошкодження, та часу відновлення проєкту демонтажу нестабільних конструкцій ОУ.

Річ у тому, що НБК (Арка), як і будь-який інший цивільний промисловий об'єкт, не розраховано на ураження ракетною, артилерійською чи іншою зброєю.

У процесі локалізації пожежі на НБК здійснювався моніторинг обшивки за допомогою дрона з тепловізором, проводились роботи з часткового розкриття конструкції та заповнення пустот зовнішньої оболонки вогнегасними речовинами. У результаті цього у північній частині НБК довелось зробити 230 отворів загальною площею близько 50 метрів квадратних.

У момент влучання дрона автоматизованими системами контролю НБК

активності (MSK). Попередні результати оцінки рівня експлуатаційної події за міжнародною шкалою ядерних подій — рівень 3, що кваліфікується, як серйозний інцидент.

Сергій Поплигін також зазначив, що виконання першочергових тимчасових заходів щодо обстеження, розробки технічної документації та ремонту НБК планується у рамках грантової угоди, що фінансуватиметься міжнародною спільнотою.

«Пакет послуг буде розділений на три етапи: перший етап включатиме обстеження технічного стану пошкоджених металоконструкцій НБК у місці

День вишиванки на ЧАЕС

Ніколи знову. Ніколи? Знову...

(Продовження.)

Початок у попередньому номері)

Після аварії на ЧАЕС пройшло майже чотири десятиріччя, змінилися соціальні відносини, політичний устрій, громадські наративи — проте, старі пропагандистські кліше знову й знову задіяні у російському медійно-суспільному просторі та, як це не дивно, діють безвідмовно.

Спробуємо порівняти деякі пропагандистські прийоми, які застосовувалися срср для приховування наслідків аварії на ЧАЕС та виправдовування російської агресії проти України.

Заниження рівня суспільної небезпеки

срср: відповідно до встановлених пропагандою кліше, ЗМІ односторонньо повідомляли неправдиві дані про рівні радіаційного забруднення територій та пов'язану із впливом іонізуючого випромінювання небезпекою.

рф: занижуються або не публікуються дані про втрати російських військ та руйнування, заподіяні Україні. Втрати подаються як «незначні» або «виключні».

При усьй, здавалося б, «неспорідненості» цього критерія, пильний погляд майже одразу помічає спільні прийоми застосованих для формування громадської думки маніпуляцій.

Робітнича газета від 7 травня 1986 року публікує редакційний матеріал під промовистою назвою «Сильніше від атома». Нагадаємо, в ці дні спеці-

альна урядова комісія під головуванням Бориса Щербіни виносить на засідання генерального комітету комуністичної партії інформацію про можливе протікання високоактивних розпечених до рідкого стану паливовмісних мас у ґрунтові води в районі промислового майданчика станції, а звідти — до найбільших європейських водних горизонтів.

Із статті «До подій на Чорнобильській АЕС. У Пресцентрі МЗС СРСР у «Радянській Україні» за 7 травня можна дізнатися про візит до України голови МАГАТЕ Ганса Блікса, про те, які питання цікавили іноземних журналістів, а також про те, що «бурхливий прогрес науки і техніки приносить людству не тільки блага», «що не ми перші потерпіли від аварії на атомній станції, такі випадки бували і в інших країнах» і що «небувальщина довкола Чорнобильської аварії засмічує інформаційне сере-

довище», а «історія спрямовується із одного центру — США».

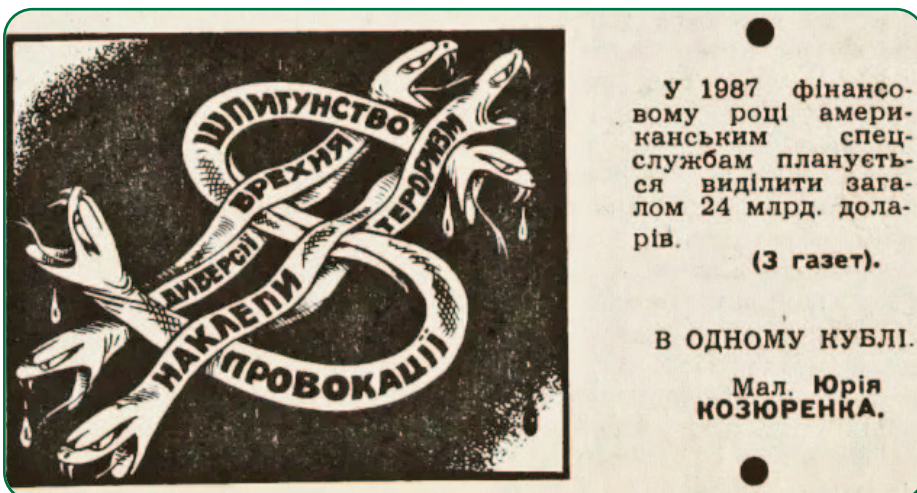
Лише 14 травня із зверненням щодо аварії на ЧАЕС виступив лідер країни Михайло Горбачов. Наступного дня його промову передрукували й українські видання. Із виступу стало відомо, що «ми вперше стикнулися із такою силою, як ядерна енергія, яка вийшла з-під контролю», і що із променевою хворобою госпіталізовано вже майже три сотні осіб. У цьому ж виступі Михайло Горбачов заявив, що «ми зіткнулися із справжнім нагромадженням брехні». Відтоді багато матеріалів присвячено «західній брехні про Чорнобиль», як, наприклад, стаття у Вечірньому Києві «Чорнобиль - погляд з двох світів».

Аналогічними прийомами користувалася й продовжує користуватися сучасна російська пропаганда у презентуванні громадськості ключових питань російсько-української війни.

Власне, російська державна пропаганда є тотальною, цинічною, брехливою і активно використовує не лише радянський досвід, але й досвід інших історичних авторитарних та тоталітарних режимів.

Пропаганда в росії завжди застосовується в тандемі з цензурою: цензура відсікає будь-яке інакомислення, пропаганда змушує думати відповідно до інтересів і цілей владної верхівки.

Проте, було б неврно вважати, що продукovanі пропагандою інформаційні продукти у російському суспільстві не мають великої кількості добровільних

споживачів — і це є суттєвою різницею із тим, як сприймалася суспільством у часи срср радянська пропаганда.

Навчений багаторічною радянською брехнею «пересічний громадянин» практично ніколи не сприймав на віру цифри та факти, наведені у теле-, радіо- та друкованих матеріалах.

Російський споживач пропаганди дещо інший: він знаходить у пропагандистських пасажах виправдання власній ницості, жадібності та підступності.

Пропагандистські пасажі щодо українців, котрі «восемь лет дамбулі Бамбас» та «у нас сво, а не война» вже набили оскомину, але продовжують послуговувати виправданням неспровокованої агресії у значної частини російського суспільства — поряд із меседжами стосовно «потерь в живой силе і техніке нет».

В той час, коли, згідно із російськими пропагандистськими повідомленнями, «населеніє України зустрічаєт освободітелей с цветами», на півночі, сході й півдні нашої країни абсолютно цивільні люди стали до лав територіальної оборони і завзято нищили «освободітелей» усіма доступними методами та засобами. Звісно, російські медіа про це не писали.

Вже у перші місяці війни, коли значна частина світових ЗМІ фіксували перші десятки тисяч бойових втрат російського війська, російські медіаресурси та офіційні спікери продовжували переконувати суспільство, що «всьо под контролем» і втрати рахуються в декількох сотнях.

У намаганні запобігти розповсюдженню у суспільстві інформації з альтернативних джерел, російський режим пішов навіть далі радянського, застосовуючи до власних громадян судові рішення «за дискредитацію вооруженних сил» із дописувати великими термінами ув'язнення.

Ще одна особливість російської пропаганди, явно пов'язаної із радянським досвідом, — це спроби спростувати інформацію про злочини російських військових шляхом звинувачення «у провокація» увесь цивілізований світ.

Наслідуючи радянську пропаганду, російські «журналісти» спробували вкинути у інформаційний простір тези про «Буча — это постановка англосаксів», «Україна сама себя обстреливает», «Російські війська не стреляют по гражданским объектам», «Армія росії не уничтожает украинскую энергетику» і таке інше.

Попри те, що чимало росіян мають родичів та знайомих в Україні і отримують від них, безпосередніх очевидців подій, правдиву інформацію, вони віддають перевагу не їй, а прапагандистським вкидам. Це є принциповою відмінністю сучасного сприйняття росіянами інсайдів від того, як сприймали інсайдерську інформацію про Чорнобиль громадяни срср, віддаючи перевагу та формуючи свої подальші дії саме на підґрунті неофіційних даних.

Пітер Померанцев, дослідник Університету Джонса Гопкінса і автор двох популярних книг про пропаганду та

дезінформацію, який наразі досліджує російську інформаційну війну, вважає, що росіяни намагаються відкинути сумніви, що приносять їм психологічний дискомфорт. Також, підкреслив він у інтерв'ю Радіо Свобода в березні 2022 року, людям фізично нестерпно сприймати власну країну як агресора.

Рік поспіль цю тезу підтвердила дослідниця пропаганди, політологія, викладач В'єтнамського політехнічного університету Марія Снігова: «Державний наратив показує Росію лише як хорошого хлопця. Навіть ті історії, які вони розповідають про Другу світову війну, «Велику Вітчизняну війну», «Росія ніколи не робила нічого поганого». І тому вони зараз не вірять».

Також, на твердження Марії Снігової, невіра у слова родичів є механізмом зняття з себе відповідальності, бо інакше виникає необхідність щось з цим робити.

Дослідники вважають, що сучасна пропаганда лягає на «родючий ґрунт» радянської пропаганди, постімперський синдром, культуру приниження та сильної руки і невідпрацьований історичний досвід.

(Далі буде)

НОВИНИ ЧАЕС

Офіційне видання
ДСП «Чорнобильська АЕС»

Відповідальний за випуск: Валентина Одиниця

Над номером працювали: Майя Руденко,
Віталій Медвідь, Денис Ланько

Зворотній зв'язок:
m.rudenko@chnpp.gov.ua
+380 4593 441 50

Ukraine
NOW ua

Видання засновано у 1995 році. Видається на виконання ст. 10. «Права громадян та їхніх об'єднань на одержання інформації у сфері використання ядерної енергії та радіаційної безпеки» Закону України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» та на підставі ч.3 ст. 15 Закону України «Про медіа».